

ТЕМА 6. ІНФЛЯЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ

1. Інфляція: сутність, показники та види.
2. Економічні чинники та наслідки інфляції.
3. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса.

1. ІНФЛЯЦІЯ: СУТНІСТЬ, ПОКАЗНИКИ ТА ВИДИ.

Інфляція - це зростання загального рівня цін у країні впродовж певного періоду часу, що супроводжується знеціненням національної грошової одиниці.

Інфляція, як специфічна особливість грошей, виникла багато століть тому. Вважається, що її поява пов'язана з першим періодом виникнення грошей. Саме поняття “інфляція” (від лат. inflatio - вздуття) вперше стало використовуватися у Великобританії та Франції. В економічній літературі воно виникло на початку ХХ століття.

Не все зростання цін є показником інфляції. Ціни можуть підвищуватися внаслідок поліпшення якості продукції чи погіршення умов видобутку паливно – сировинних ресурсів. У цьому разі це буде неінфляційне зростання цін.

ПОКАЗНИКИ ІНФЛЯЦІЇ

ІНДЕКС СПОЖИВЧИХ ЦІН,
що розраховується для
постійного кошика
споживчих товарів і послуг,
включаючи імпорتنі, і
відбиває зміну рівня
ринкових цін цього кошика в
порівнюваних періодах.

$$\text{ІСЦ} = \frac{\sum P_t * q_{t-1}}{\sum P_{t-1} * q_{t-1}}$$

- P_t – ціна товару (послуги) у поточному періоді;
- P_{t-1} – ціна товару (послуги) у попередньому періоді;
- q_{t-1} – споживчий кошик товарів і послуг у попередньому періоді.

ПОКАЗНИК ТЕМПУ ІНФЛЯЦІЇ
використовують для того,
щоб визначити чи
прискорилася чи
сповільнилася інфляція за
минулий період, наприклад
за рік.

$$\text{Темп інфляції} = \frac{\pi_t - \pi_{t-1}}{\pi_{t-1}} * 100\%$$

- де π_t – рівень цін у поточному періоді;
- π_{t-1} – рівень цін у попередньому періоді.

ВИДИ ІНФЛЯЦІЇ

ПОМІРНА ІНФЛЯЦІЯ

ціни ростуть повільно, до 10% на рік. У рамках помірної інфляції іноді виділяють ПОВЗУЧУ, котра характеризується тим, що ціни ростуть до 5% у рік. При такому рівні інфляції ціни досить стабільні, заощадження не знецінюються, існують нормальні умови для інвестицій.

ГАЛОПУЮЧА ІНФЛЯЦІЯ

характеризується ростом цін до 100-200% на рік. Оскільки в цих умовах гроші швидко знецінюються, усі прагнуть укласти їх у матеріальні цінності, в іноземну валюту, інвестувати за рубежом.

ГІПЕРІНФЛЯЦІЯ

ціни ростуть дуже швидко, до тисячі і більше відсотків на рік. Усі суб'єкти економіки прагнуть якнайшвидше позбутися від грошей. Населення витрачає всі поточні доходи і заощадження на покупку споживчих товарів і будь-яких інших матеріальних цінностей, що необов'язково в майбутньому використовуються раціонально. Підприємства запасують сировину і накопичують готову продукцію в очікуванні нового сплеску цін.

Рівень інфляції в Україні в 1992-2009 роках

Рік	Інфляція	Рік	Інфляція
1992	2000%	2000	25,8%
1993	10160%	2001	6,1%
1994	400%	2002	0,6%
1995	180%	2003	8,2%
1996	39,7%	2004	12,3%
1997	10,1%	2005	10,3%
1998	20,00%	2006	11,6%
1999	19,2%		

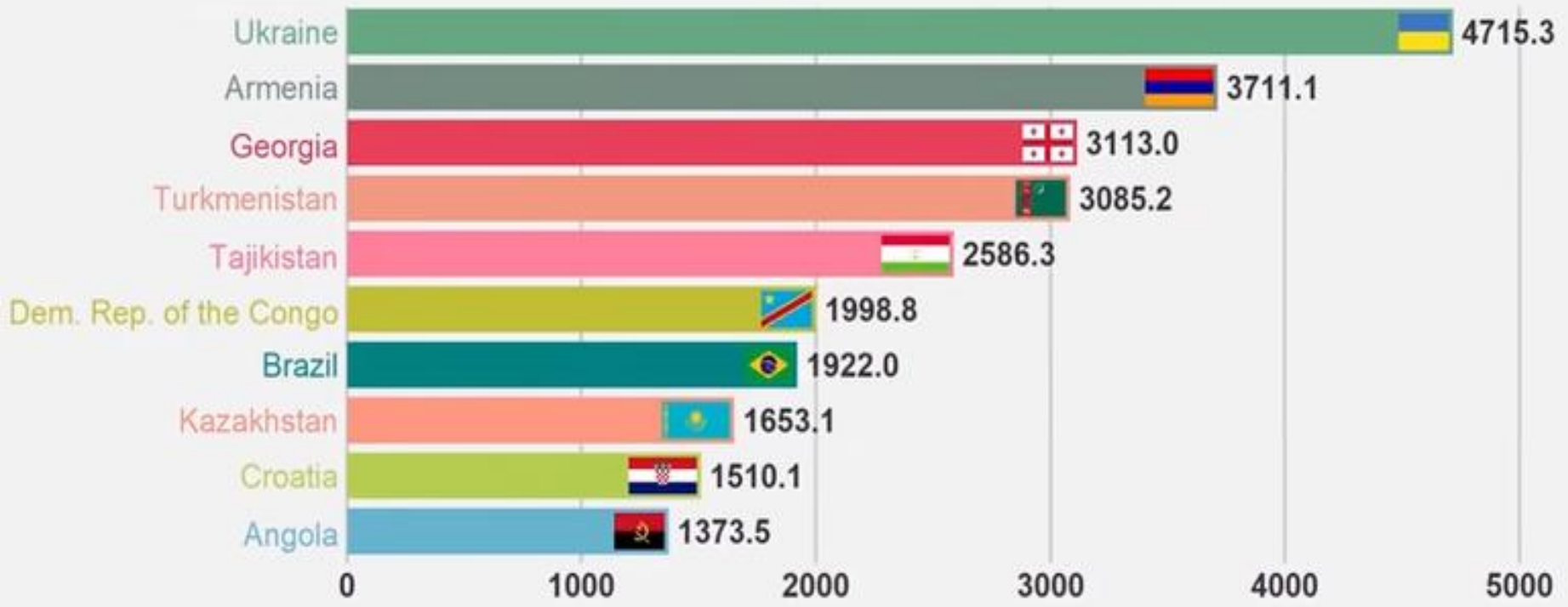
В умовах України в період гіперінфляції 1992-1994 рр. найбільш відчутними витратними чинниками тиску на ціни були:

- зростання цін на енергоносії, насамперед імпортні. У четвертому кварталі 1994 р. ціни на природний газ були вищими від цін четвертого кварталу 1992 р. у 1237 разів, на нафту - в 467 разів, на топковий мазут - в 313 разів. Таке зростання цін на енергоносії було пов'язане з переведенням на світові ціни імпортованих з Росії енергоносіїв;
- посилення страйкової боротьби окремих груп працівників (шахтарі, працівники електротранспорту та ін.) за підвищення заробітної плати. Вимоги страйкуючих підтримувалися профспілками, й уряд змушений був піти на задоволення вимог страйкарів;
- розрив усталених господарських зв'язків, падіння рівня організації виробництва, погіршення технологічної, трудової та фінансової дисципліни призвели до "шокового" скорочення реальних обсягів виробництва та товарної пропозиції: в 1992 р. - майже на 10%, у 1993 - більш ніж на 14%, у 1994 - майже на 23%, а за три роки в цілому - на 40,4%.

Top 10 Countries by Inflation Rate Unit: %

 Ukraine
#1 for 0 years

May 2, 1993

Зведена таблиця індексів споживчих цін за **Мінфін** останні роки (%)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
січень	103,1	100,9	101,1	101,5	101,0	100,2	101,3
лютий	105,3	99,6	101,0	100,9	100,5	99,7	
березень	110,8	101,0	101,8	101,1	100,9	100,8	
квітень	114,0	103,5	100,9	100,8	101,0	100,8	
травень	102,2	100,1	101,3	100,0	100,7	100,3	
червень	100,4	99,8	101,6	100,0	99,5	100,2	
липень	99,0	99,9	100,2	99,3	99,4	99,4	
серпень	99,2	99,7	99,9	100,0	99,7	99,8	
вересень	102,3	101,8	102,0	101,9	100,7	100,5	
жовтень	98,7	102,8	101,2	101,7	100,7	101,0	
листопад	102,0	101,8	100,9	101,4	100,1	101,3	
грудень	100,7	100,9	101,0	100,8	99,8	100,9	
За рік	143,3	112,4	113,7	109,8	104,1	105,0	101,3

○ значення індексу надаються у відсотках відносно попереднього місяця

Державна служба
статистики України

www.ukrstat.gov.ua

ЕКСПРЕС-ВИПУСК

09.02.2021

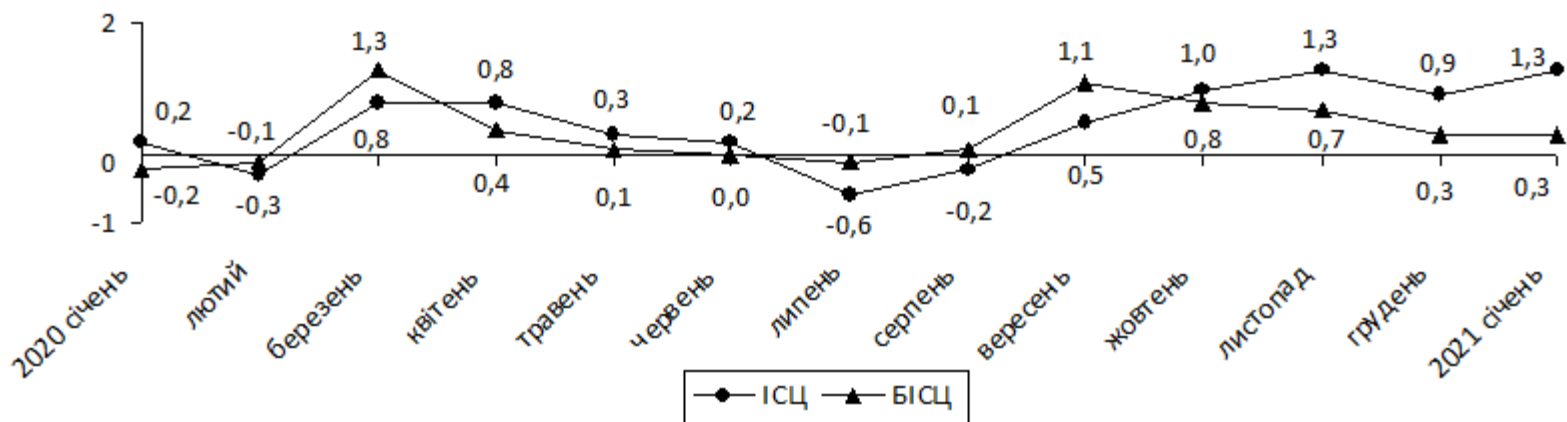
ІНДЕКСИ ЦІН

Інфляція на споживчому ринку в січні 2021р. порівняно із груднем 2020р. становила 1,3%, із січнем 2020р. – 6,1%.

Базова інфляція в січні 2021р. порівняно із груднем 2020р. становила 0,3%, із січнем 2020р. – 5,0%.

Зміни цін

(у % до попереднього місяця)

Індекси споживчих цін на товари та послуги у 2021 році¹ ***Consumer price indices for goods and services in 2021¹***

(до відповідного місяця попереднього року/
to corresponding month of previous year)

(відсотків/
percent)

Січень/
January

Індекс споживчих цін	106,1	<i>Consumer price indices</i>
Продукти харчування та безалкогольні напої	105,9	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>

Порівняння індексу інфляції за 2020 рік з попереднім

	2019	2020	Різниця (%)
січень	101,0	100,2	-0,8
лютий	100,5	99,7	-0,8
березень	100,9	100,8	-0,1
квітень	101,0	100,8	-0,2
травень	100,7	100,3	-0,4
червень	99,5	100,2	+0,7
липень	99,4	99,4	0,0
серпень	99,7	99,8	+0,1
вересень	100,7	100,5	-0,2
жовтень	100,7	101,0	+0,3
листопад	100,1	101,3	+1,2
грудень	99,8	100,9	+1,1
За рік	104,1	105,0	+0,9

Мінфін

значення індексів надаються у відсотках відносно попереднього місяця

ЗА СТУПЕНЕМ РАПІТОВОСТІ

ПЕРЕДБАЧЕНА

**ІНФЛЯЦІЯ, ЯКУ
ЕКОНОМІЧНІ
СУБ'ЄКТИ
ОЧІКУВАЛИ І НАВІТЬ
ПЛАНУВАЛИ**

НЕПЕРЕДБАЧЕНА

**НАЙЧАСТІШЕ
ПОВ'ЯЗАНА З
ІНФЛЯЦІЙНИМИ
ШОКАМИ, ТОБТО
РІЗКИМИ
СТРИБКАМИ РІВНЯ
ЦІН, ЩО МОЖУТЬ
СТАТИ ПОШТОВХОМ
ДЛЯ ТРИВАЛОГО
ІНФЛЯЦІЙНОГО
ПРОЦЕСУ**

ЗА ФОРМОЮ ПРОЯВУ

ПРИХОВАНА ІНФЛЯЦІЯ

- **ІНФЛЯЦІЯ ВИЯВЛЯЄТЬСЯ НЕ У ВІДКРИТОМУ ЗРОСТАННІ ЗАГАЛЬНОГО РІВНЯ ЦІН, А В ДЕФІЦИТІ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ**

ІМПОРТОВАНА ІНФЛЯЦІЯ

- **ЯКЩО ПРИЧИНОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО РІВНЯ ЦІН Є РІСТ ЦІН НА ІМПОРТНІ ТОВАРИ ЗА УМОВИ НЕЗМІННОГО КУРСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ**

ІНЕРЦІЙНА ІНФЛЯЦІЯ

- **РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ РОСТЕ ЩОРІЧНО І РІВНОМІРНО**

*Залежно від причин
виникнення і
механізму
розвитку*

ІНФЛЯЦІЯ ПОПИТУ

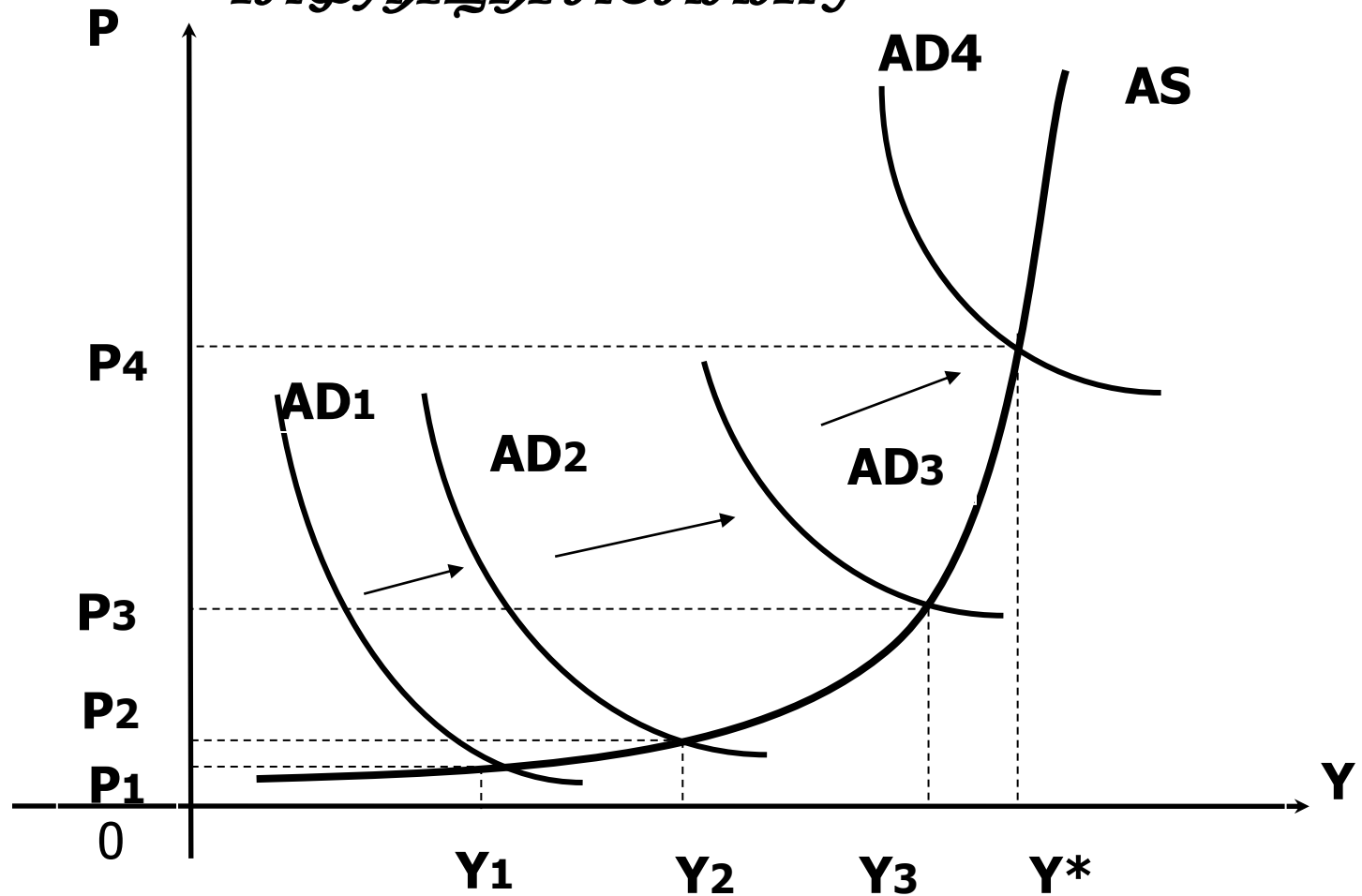
**ВИНИКАЄ В ЗВ'ЯЗКУ З ТИМ,
ЩО ТЕМПИ РОСТУ
СУКУПНОГО ПОПИТУ
ПЕРЕВИЩУЮТЬ ТЕМПИ
РОСТУ ОБСЯГУ
ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ
ОБМЕЖЕНОСТІ
ВИРОБНИЧОГО
ПОТЕНЦІАЛУ, ТОБТО ПІД
ВПЛИВОМ МОНЕТАРНИХ
ФАКТОРІВ**

ІНФЛЯЦІЯ ВИТРАТ (ПРОПОЗИЦІЇ)

**РОЗВИВАЄТЬСЯ, КОЛИ РІСТ
ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА
ВИПЕРЕДЖАЄ ЗБІЛЬШЕННЯ
ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ І
РЕАЛЬНИХ ДОХОДІВ, ТОБТО
ПІД ВПЛИВОМ
НЕМОНЕТАРНИХ
ФАКТОРІВ.**

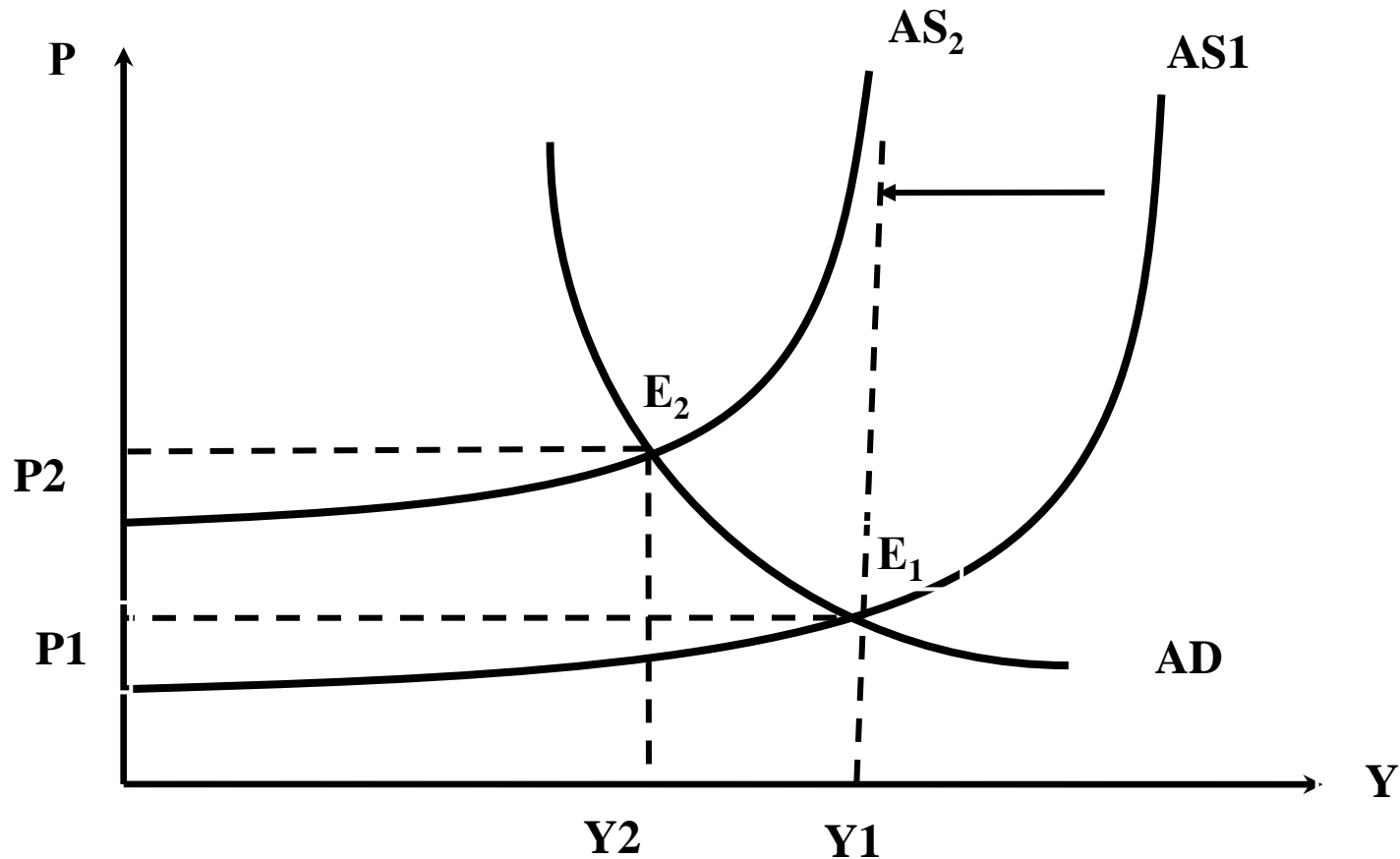
ІНФЛЯЦІЯ ПОПИТІВУ

ЯКЩО СУКУПНИЙ ПОПИТ ЗРОСТАЄ (ЗМІЩУЄТЬСЯ AD1 ДО AD2), ЕКОНОМІКА НЕ РЕАГУЄ НА ЦЕ ЗРОСТАННЯМ ЦІН, ОСКІЛЬКИ ОБСЯГ ВИРОБНИЦТВА Y2 ЗНАЧНО НИЖЧЕ ПОТЕНЦІЙНОГО РІВНЯ ВИРОБНИЦТВА Y*.

ПОДАЛЬШЕ ЗРОСТАННЯ ПОПИТУ (ЗСУВ AD2 ДО AD3 І AD4) У МІРУ ВИЧЕРПАННЯ ВІЛЬНИХ РЕСУРСІВ І НАБЛИЖЕННЯ ДО ПРИРОД-НОГО РІВНЯ ВИРОБНИЦТВА СУПРОВОДЖУЄТЬСЯ РОСТОМ ЦІН (З P1 ДО P2 І P3).

ІНФЛЯЦІЯ ВИТРАТ

ЯКЩО СУКУПНИЙ ПОПИТ НЕЗМІННИЙ ($AD = CONST$), ЗМЕНШЕННЯ СУКУПНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ПРИ ДАНОМУ РІВНІ ЦІН (ЗСУВ $AS1$ У ПОЛОЖЕННЯ $AS2$) ВИКЛИКАЄТЬСЯ РОСТОМ ВИТРАТ НА ОДИНИЦЮ ПРОДУКЦІЇ І ЗНИЖЕННЯМ ПРИБУТКОВОСТІ. НАЙЧАСТІШЕ ТАКА СИТУАЦІЯ РОЗВИВАЄТЬСЯ ЧЕРЕЗ ПІДВИЩЕННЯ ЦІН НА СИРОВИНУ Й ЕНЕРГОНОСІЇ, А ТАКОЖ УНАСЛІДОК ПІДВИЩЕННЯ НОМІНАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ, ОЛІГОПОЛІСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ ЦІНОУТВОРЕННЯ І ЗБІЛЬШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ТИСКУ.

ПРИЧИНИ ІНФЛЯЦІЇ.

КЕЙНСІАНСЬКА ТЕОРІЯ

Причиною інфляції вважають надмірний сукупний попит: в умовах повної зайнятості, коли економіка виробляє потенційний ВВП, збільшення сукупного попиту означає виникнення надмірного попиту, який спричинює інфляцію попиту.

МОНЕТАРИСТСЬКА ТЕОРІЯ

Причиною інфляції вважають надмірну кількість грошей в обігу, порівняно з вартістю товарів і послуг за даних цін. Іншими словами інфляція виникає тоді, коли надто багато грошей полює за надто малою кількістю товарів.

Монетарні причини розвитку інфляції впливають із рівняння обміну:

$$MV = PY, \text{ де}$$

M – кількість грошей в обігу;

V – швидкість обігу грошової одиниці;

P – рівень цін;

Y – реальний випуск/ дохід.

Якщо номінальна грошова маса (**M**) чи швидкість обігу грошей (**V**), ростуть швидше реального випуску (**Y**), обидві частини рівняння можуть бути урівноважені тільки за рахунок відповідної динаміки рівня цін (**P**).

Держава, випускаючи гроші для покриття своїх витрат, сприяє виникненню інфляції. Дохід держави від друкування грошей називається

«сеньораж».

Інфляція в Україні викликана багатьма причинами:

- Україна в спадщину від СРСР одержала дуже деформовану економіку, в якій величезна роль належала військово-промислому комплексу.
- Поряд із цим народне господарство України, як і інших країн СНД, характеризувалося високим рівнем монополізації економіки.
- Уряд виділяв величезні кошти на підтримку неефективно працюючих підприємств.
- Загальний стан економіки у поєднанні зі складнощами перехідного до ринку періоду призвів до значного скорочення обсягів як промислового, так і сільськогосподарського виробництва.
- Розвитку інфляційних процесів сприяла й сформована за роки радянської влади в населення стійка психологія споживання.
- Підвищення цін на російські енергоносії.
- Деформування попиту. Ті групи населення, що почали отримувати великі доходи, стали пред'являти підвищений попит на іноземні товари і на вітчизняні товари підвищеної якості.
- Дефіцит державного бюджету, покриття якого значною мірою здійснювалось за рахунок емісії грошей.

2. Економічні чинники та наслідки інфляції.

СУЧАСНА МАКРОЕКОНОМІКА ТА ЕКОНОМІЧНА ПРАКТИКА ПЕРЕКОНУЮТЬ, ЩО ІНФЛЯЦІЯ ЗУМОВЛЮЄТЬСЯ ВЕЛИКОЮ КІЛЬКІСТЮ РІЗНОМАНІТНИХ ЧИННИКІВ

ЧИННИКИ ІНФЛЯЦІЇ ПОПИТУ

Чинники, що викликають надмірний урядовий попит

Чинники, що викликають надмірний приватний попит

Чинники, що викликають надмірний іноземний попит

ЧИННИКИ ІНФЛЯЦІЇ ВИТРАТ

Внутрішні чинники

Зростання цін на сировину, матеріали

Підвищення податків на продукти

Зменшення продуктивності ресурсів

Зростання номінальної з/п порівняно з продуктивністю праці

Зовнішні чинники

Підвищення податків на імпорт

Зростання митної вартості продукції

Зниження курсу національної валюти

ІНФЛЯЦІЙНІ ОЧІКУВАННЯ

Економічні суб'єкти, фіксуючи загальне зростання цін у минулому або передбачаючи несприятливу економічну кон'юнктуру в майбутньому, впливають на динаміку цін. В умовах високих інфляційних очікувань гроші стають гарячими, від них намагаються якнайшвидше звільнитися

Якщо сукупний попит незмінний ($AD = \text{const}$), зменшення сукупної пропозиції при даному рівні цін (зсув $AS1$ у положення $AS2$) викликається ростом витрат на одиницю продукції і зниженням прибутковості. Найчастіше така ситуація розвивається через підвищення цін на сировину й енергоносії, а також унаслідок підвищення номінальної заробітної плати, олігополістичної практики ціноутворення і збільшення податкового преса.

Якщо інфляція супроводжується падінням виробництва і ростом безробіття, в економіці має місце **стагфляція** (стагнація + інфляція).

У результаті інфляції відбувається **зниження рівня життя** населення через знецінювання заощаджень і **скорочення поточних реальних доходів**.

Унаслідок інфляції виникає також і **перерозподіл доходів між групами населення та між приватним сектором і державою**.

Крім того, в умовах інфляції виникає **ефект Танзі-Олівера**: у результаті свідомого відтягування податкових платежів платники податків виграють від того, що вносять у бюджет уже знецінені гроші. З іншого боку, податкові надходження ростуть разом з інфляційним збільшенням номінальних доходів і можуть служити джерелом засобів для погашення дефіциту. Свої борги уряд може теж оплачувати грошима, що знецінилися. Виникає своєрідний ефект **інфляційного оподаткування**.

Інфляція приводить до **перерозподілу засобів між кредиторами і позичальниками** і зниженню реальної вартості заощаджень. Нейтралізувати цей процес можна, використовуючи рівняння І. Фішера

$$i = r + \pi^e$$

де **i** – номінальна ставка відсотка;
 r – реальна процентна ставка;
 π^e – очікуваний рівень інфляції.

Збільшення номінальних процентних ставок **знижує стимули для інвестування.**

Таким чином, для нормального розвитку економіки необхідно, щоб інфляція була **керованою**, а держава повинна проводити активну політику регулювання інфляційних процесів.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ІНФЛЯЦІЇ

- перерозподіл національного доходу і багатства між різними групами суспільства, економічними і соціальними інститутами довільним та не піддаючимся прогнозуванню образом;
 - ускладнюється планування (особливо довгострокове) фірм і домогосподарств;
 - зменшується політична стабільність суспільства, зростає соціальна напруженість;
 - відносно більш високі темпи росту цін у «відкритому» секторі економіки приводять до зниження конкурентоздатності національних товарів;
 - зростає попит на більш стабільну іноземну валюту;
 - знижується реальна вартість заощаджень, накопичених у грошовій формі, підвищується попит на реальні активи;
 - змінюється структура, і зменшуються реальні доходи державного бюджету;
 - в економіці, що функціонує в умовах неповної зайнятості, помірна інфляція, незначно скорочуючи реальні доходи населення, змушує його більше і краще працювати;
 - в умовах стагфляції високий рівень інфляції сполучається з великим безробіттям;
 - відбувається різноспрямований рух відносних цін і обсягів виробництва різних товарів.
-

ОСНОВНІ ПОГЛЯДИ РІЗНИХ ЕКОНОМІСТІВ ЩОДО БОРОТЬБИ З ІНФЛЯЦІЄЮ

МОНЕТАРИСТИ	ПРОПОНУЮТЬ ДОТРИМУВАТИСЯ ГРОШОВОГО ПРАВИЛА: ТЕМП ЗРОСТАННЯ ПРОПОЗИЦІЇ ГРОШЕЙ МАЄ ДОРІВНЮВАТИ ТЕМПОВІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ, ЯКИЙ ДЛЯ БІЛЬШОСТІ РОЗВИНУТИХ КРАЇН СТАНОВИТЬ 3-5% ЗА РІК
ПРЕДСТАВНИКИ ОСНОВНОГО ПОТОКУ	ІНФЛЯЦІЄ Є БАГАТОФАКТОРНИМ ПРОЦЕСОМ, ТОМУ ДЛЯ БОРОТЬБИ З НЕЮ ТРЕБА ВИКОРИСТОВУВАТИ ШИРОКИЙ АРСЕНАЛ ЗНАРЯДЬ. МЕТОДИ, ЗАСТОСУВАННЯ ЯКИХ ДАСЬ ЗМОГУ ЗНИЗИТИ РІВЕНЬ ІНФЛЯЦІЇ ПОРІВНЯНО ШВИДКО, УПРОДОВЖ КОРОТКОГО ПЕРІОДУ ЧАСУ. І ЗАХОДИ, ЯКІ НАЗИВАЮТЬ АНТИІНФЛЯЦІЙНОЮ СТРАТЕГІЄЮ ДЛЯ НЕДОПУЩЕННЯ ІНФЛЯЦІЇ У ТРИВАЛІЙ ПЕРСПЕКТИВІ
ІНША ГРУПА ЕКОНОМІСТІВ	ПРОПОНУЮТЬ ПОЛІТИКУ ДОХОДІВ, КОТРА ПЕРЕДБАЧАЄ, ЩО УЧАСНИКИ РИНКОВОГО ПРОЦЕСУ ВПРОДОВЖ ПЕВНОГО ПЕРІОДУ УТРИМУЮТЬСЯ ВІД ПІДВИЩЕННЯ ЦІННА ТОВАРИ І ПОСЛУГИ, А ТАКОЖ НА ФАКТОРИ ВИРОБНИЦТВА Є МАЛОЕФЕКТИВНОЮ

АНТИІНФЛЯЦІЙНІ ПОЛІТИКИ

Політика дезінфляції

Застосовується, якщо інфляція уже розвинулася.

Ґрунтується на можливості вибору між інфляцією та безробіттям у короткостроковому періоді. Для цього обчислюється коефіцієнт дезінфляційних утрат, який показує відсоток річного реального ВВП, котрий потрібно принести в жертву для зниження інфляції на 1%.

Важливим завданням дезінфляції є приборкання інфляційних очікувань .

КОЕФІЦІЄНТ ДЕЗІНФЛЯЦІЙНИХ УТРАТ

Розраховують діленням величини зменшення ВВП за певний проміжок часу на величину зниження темпу інфляції за той самий проміжок.

Можна виразити через безробіття. Згідно з законом Оукена: зміна рівня безробіття на 1% змінює ВВП на 2%, отже, зниження інфляції на 1% потребує збільшення циклічного безробіття приблизно на 2,5%

АНТИІНФЛЯЦІЙНІ ПОЛІТИКИ

Антиінфляційна стратегія

Застосовується для недопущення галопуючої інфляції.

Основними складовими якої є:

Ефективна монетарна політика

Щорічні прирости грошової маси в обігу обмежені й не надто перевищують зростання національного продукту

Впорядкування державних фінансів

Скорочення бюджетного дефіциту з перспективою його повної ліквідації

Раціоналізація структури національної економіки

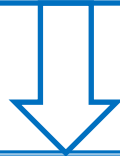
Раціональна монетарна і фіскальна політика допомагає усунути інфляцію попиту. Водночас є необхідною стратегія розвитку національної економіки, яка б принаймні послабила руйнівні впливи зовнішніх збурень пропозиції.

Раціоналізація зовнішньоекономічної діяльності

Пасивне сальдо платіжного балансу індукує інфляційні імпульси. Зовнішньоекономічна політика має спрямовуватися на досягнення рівноваги у торгівлі шляхом підтримання експортних галузей

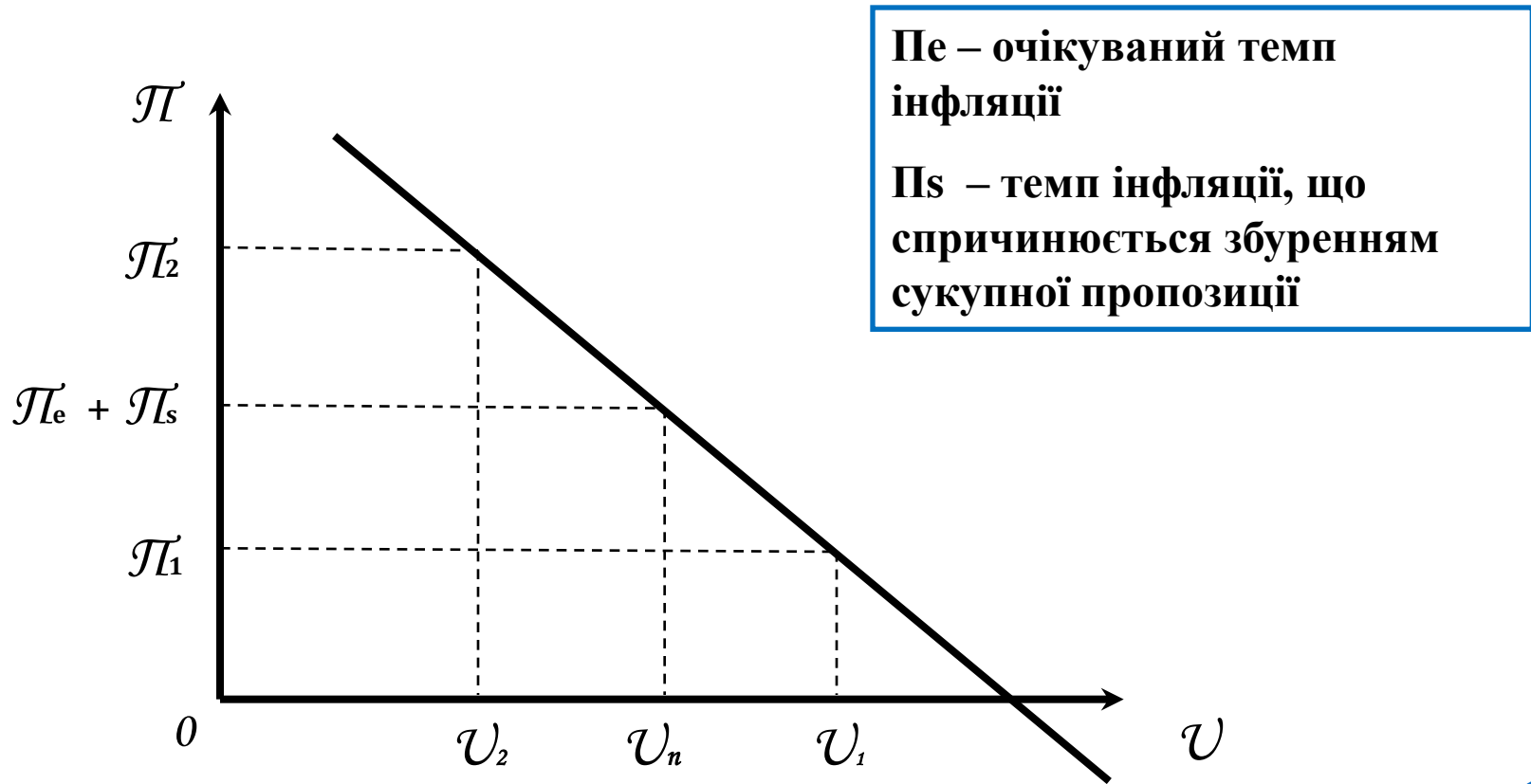
3. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНФЛЯЦІЇ ТА БЕЗРОБІТТЯ. КРИВА ФІЛІПСА.

Новозеландський економіст Філіпс обґрунтував криву, що відображала обернену залежність між номінальною з/п і безробіттям.

Оскільки ціна і номінальна з/п мають однакову динаміку наприкінці 60-х рр. у кривій Філіпса відбулася заміна номінальної з/п на інфляцію.

КОРОТКОСТРОКОВА КРИВА ФІЛІПСА

ДОВГОСТРОКОВА КРИВА ФІЛІПСА

- Модель кривої Філіпса не може пояснити стагфляцію, яка реально розвивалась в різних країнах і свідчила про удосконалення взаємозв'язку між зайнятістю та інфляцією та необхідність інших підходів до теоретичного аналізу цього зв'язку.
- Такий підхід був знайдений в межах концепції природної норми безробіття та розрізнення коротко- і довгострокової кривої Філіпса з використанням **теорій адаптивних та раціональних очікувань**. Ці теорії є неокласичними за своєю суттю і спираються на положення про те, що в довгостроковому періоді економіка (стало) перебуває в стані повної зайнятості, який передбачає наявність (неминучість) природного безробіття. Якщо з часом величина природного безробіття зростає, а уряд розцінює підвищення безробіття як циклічне і вживає стимулюючі заходи, це викликає інфляцію.

ДОВГОСТРОКОВА КРИВА ФІЛІПСА

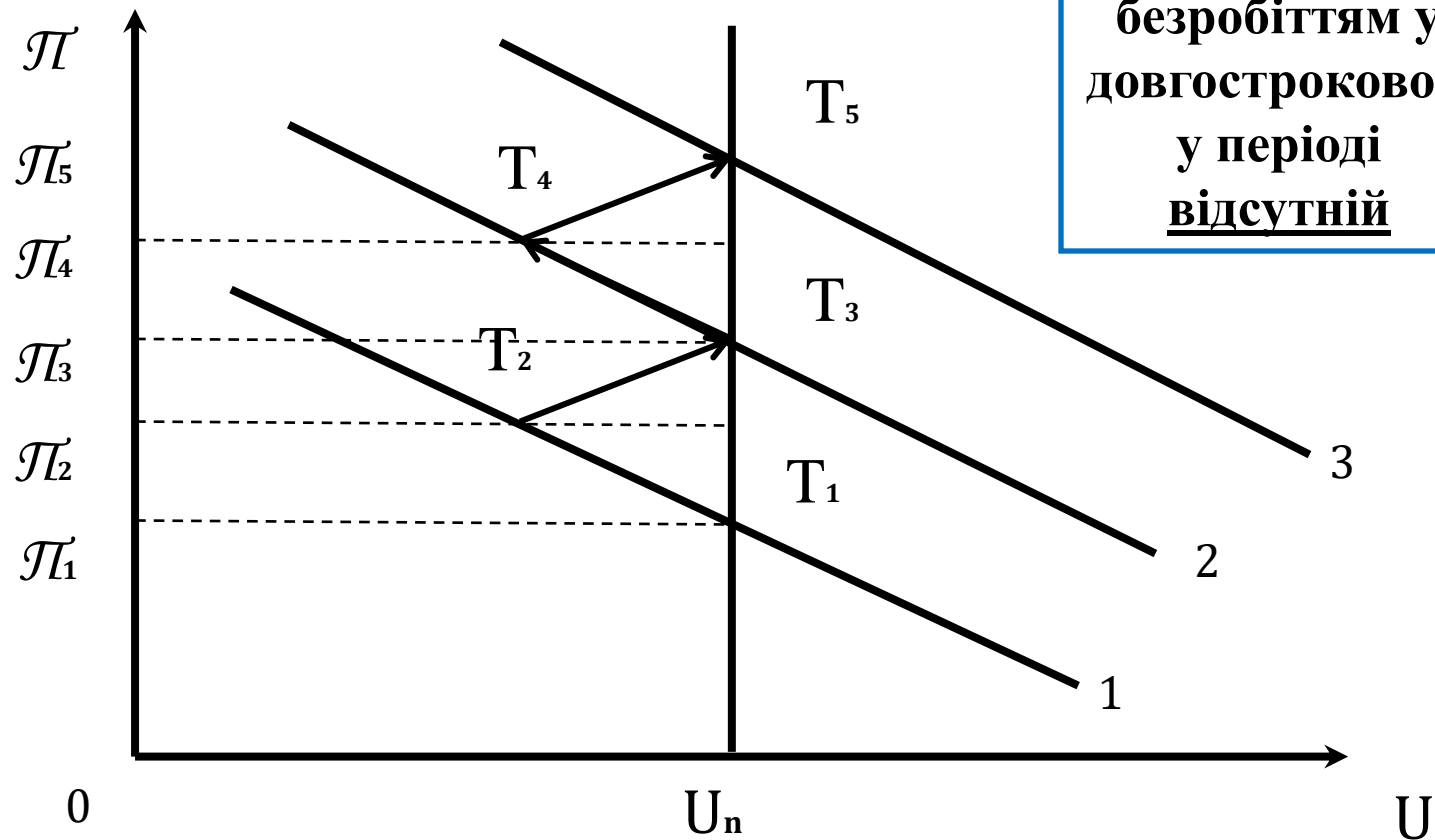
- Теорія адаптивних очікувань, що розроблена американським економістом М. Фрідменом відбиває той факт, що люди оцінюють можливий рівень інфляції в майбутньому, виходячи з поточних і попередніх тенденцій в динаміці цін, і використовують цю оцінку при формуванні вимог до номінальної заробітної плати з метою збереження існуючого рівня реальної зарплати. Відхилення реального рівня інфляції від очікуваного створює умови збереження альтернативи між інфляцією та безробіттям у короткостроковому періоді. Але короткострокова крива Філіпса постійно зміщується вправо. Це пояснюється тим, що економіка повертається до природного рівня безробіття, але за вищого рівня цін у зв'язку з тим, що саме очікування викликають інерційну інфляцію.

ДОВГОСТРОКОВА КРИВА ФІЛІПСА

- Згідно з **теорією раціональних очікувань** інфляційні очікування суб'єктів ринку ґрунтуються на реалістичному розумінні механізмів функціонування ринкової економіки, чинників інфляції, насамперед заходів уряду по реалізації економічної політики. Вимоги до номінальної заробітної плати, що ґрунтуються на раціональних, а тому реалістичних очікуваннях, дають змогу утримати досягнутий рівень реальної заробітної плати. Тому питомі витрати на виробництво у реальному вираженні не скоротяться, прибутки не зростуть, виробництво не матиме стимулів до розширення, і не відбудеться скорочення безробіття навіть у короткостроковому періоді як первинна реакція на стимулюючі заходи уряду.
- Графічна інтерпретація адаптивних та раціональних очікувань виявляє **довгострокову криву Філіпса** як вертикальну лінію, що показує відсутність впливу інфляції на рівень безробіття.

ДОВГОСТРОКОВА КРИВА ФІЛАІТСА

Вибір між
інфляцією та
безробіттям у
довгостроковом
у періоді
відсутній

